DOMSTOLEN DOM (anden afdeling)
10. juli 1986 *

I sag 79/85

angående en anmodning, som Centrale Raad van Beroep i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

D. H. M. Segers, Linden (Nederlandene)

mod

Bestuur van de Bedrijfsvereniging voor Bank- en Verzekeringswezen, Groothandel en Vrije Beroepen

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikler 52, 58, 60 og 66 for så vidt angår den obligatoriske sygeforsikring i henhold til den nederlandske lovgivning om social sikring,

har

DOMSTOLEN (anden afdeling)

sammensat af afdelingsformanden K. Bahlmann og dommerne O. Due og T. F. O'Higgins,

generaladvokat: M. Darmon
justitssekretær: P. Heim

efter at der er afgivet indlæg af:

— Segers ved advokat I. G. F. Cath, Amsterdam,

— Bestuur van de Bedrijfsvereniging voor Bank- en Verzekeringswezen, Groothandel en Vrije Beroepen, ved W. M. Levelt-Overmars, leder af afdelingen »juridiske anliggender — sociale forsikringer« i Gemeenschappelijk Admini-

* Processprog: Nederlandsk.

stratiekantoor, Amsterdam, under skriftvekslingen, og ved W. W. Wijnbeek som befuldmægtiget under den mundtlige forhandling,

— Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved A. Haagsma, Kommissionens juridiske tjeneste,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 10. juni 1986,

afsagt følgende

DOM

(Sagsfremstillingen udelades)

Præmisser

1 Ved kendelse af 29. januar 1985, indgået til Domstolen den 1. april 1985, har Centrale Raad van Beroep i medfør af EØF-traktatens artikel 177 stillet Domstolen to præjudicielle spørgsmål, det første vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikler 52, 58, 60 og 66 og det andet vedrørende fortolkningen af artikel 3 i Rådets forordning nr. 1408/71 for at kunne tage stilling til, om det er foreneligt med disse bestemmelser, at Ziektewet (den nederlandske lov om sygeforsikring for arbejdstagere), anvendes således, at en direktør for et selskab er stillet forskelligt med hensyn til optagelse i denne sygeforsikringsordning, alt efter om selskabet er stiftet efter nederlandsk ret eller ej.

2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en sag, som den nederlandske statsborger Segers, der er direktør for et engelsk selskab, har anlagt til efterprøvelse af et afslag fra sagsøgte, en nederlansk myndighed, nærmere bestemt Bedrijfsvereniging voor Bank- en Verzekeringswezen, Groothandel en Vrije Beroepen (erhvervssammenslutning i sektoren for banker, forsikringsvirksomheder, engroshandel og liberale erhverv, herefter benævnt Bedrijfsvereniging), på at tildele ham sygesikringsydelser i henhold til Ziektewet.

3 I april 1981 blev anpartsselskabet »Slenderose Limited« med hjemsted i London stiftet i henhold til engelsk ret. I juni 1981 overtog Segers og hans hustru hver halvdelen af anparterne i dette selskab. I juli 1981 blev Segers enmandsfirma — »Free Promotion International« — som har hjemsted i Nederlandene, omdannet til filial af »Slenderose Limited«. Samtidig blev Segers udnævnt til direktør i sidstnævnte selskab. Det er dog datterselskabet, som udøver al »Slenderose Limited's« erhvervsvirksomhed, som udelukkende er koncentreret i Nederlandene.

4 I juli 1981 meldte Segers sig syg hos Bedrijfsvereniging og søgte om sygedagpenge. Denne nægtede at tildele ham dem, fordi han ikke havde arbejdet i selskabet »Slenderose Limited« i henhold til en arbejdskontrakt, og det nødvendige over- og underordnelsesforhold følgelig manglede. I henhold til Ziktewet er blandt andet enhver person forsikret, som står i et underordnelsesforhold til en anden person, nemlig arbejdsgiveren.

5 Da Segers ikke fik medhold i første instans i den sag, som han anlagde til prøvelse af dette afslag, appellerede han til Centrale Raad van Beroep. Denne henviste til sin egen praksis, hvorefter en direktør for et selskab, som selv er indehaver af halvdelen eller mere af kapitalen i dette selskab, må anses for at præstere en arbejdsydelse inden for rammerne af et underordnelsesforhold i samme selskab. Bedrijfsvereniging gjorde imidlertid gældende, at denne praksis ikke kunne finde anvendelse i et tilfælde, hvor et selskab var stiftet efter fremmed ret, men kun på direktører for selskaber, som har hjemsted i Nederlandene.

6 Centrale Raad van Beroep, som mente, at det synspunkt, som Bedrijfsvereniging således havde formuleret, ikke er uden betydning, og som fandt, at sagen nødvendiggjorde en fortolkning af fællesskabsretten, udsatte sagen og stillede Domstolen følgende spørgsmål:

»1) Medfører princippet om den fri etableringsret inden for EØF, henholdsvis om fri udveksling af tjenesteydelser inden for EØF — navnlig EØF-traktatens artikel 52, sidste punktum, sammenholdt med artikel 58, henholdvis artikel 60,

sidste punktum, sammenholdt med artikel 66 — at de nederlandske domstole ved vurderingen af forsikringspligten i henhold til en nederlandsk social sikringslov ikke må gøre forskel mellem en direktør / stor anpartshaver i et anpartsselskab efter nederlandsk ret og en direktør i et anpartsselskab efter en anden medlemsstats ret, også såfremt det udenlandske selskab klart ikke udøver egentlig erhvervsvirksomhed i den pågældende anden medlemsstat, men udelukkende i Nederlandene?

2) I benægtende fald, vil det da være i strid med EØF's sociale sikringslovgivning (navnlig artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 1408/71) eller med nogen anden fællesskabsretlig bestemmelse at gøre en sådan forskel?«

Det første spørgsmål

7 Det første spørgsmål går i det væsentlige ud på, om EØF-traktatens artikler 52 og 58 eller dens artikler 60 og 66 skal fortolkes således, at de er til hinder for, at en medlemsstats myndigheder nægter en direktør for et selskab medlemsskab af en national sygeforsikringsordning, alene fordi selskabet er blevet stiftet efter lovgivningen i en anden medlemsstat, hvor det har hjemsted, selv hvis selskabet ikke udøver erhvervsvirksomhed dér.

8 Segers har anført, at den direkte virkning af traktatens bestemmelser om etableringsfriheden samt Rådets almindelige programmer for afskaffelse af begrænsninger for etableringsfriheden og for den fri udveksling af tjenesteydelser forpligter de nationale myndigheder til at afskaffe nationale bestemmelser, der begrænser retten til optagelse i sygesikringsordninger for direktører for i udlandet registrerede selskaber. Han har endvidere anført, at traktatens bestemmelser om fri udveksling af tjenesteydelser ikke finder anvendelse i det foreliggende tilfælde.

9 Bedrijfsvereniging har anført, at traktatens bestemmelser om etableringsfrihed og fri udveksling af tjenesteydelser ikke finder anvendelse i dette tilfælde. Ifølge Bedrijfsvereniging indeholder disse bestemmelser intet om, at selskaber stiftet efter

andre medlemsstaters ret skal sidestilles med selskaber stiftet efter nederlandsk ret. Hvad angår adgangen til sygeforsikringsydelser, kan den omstændighed, at en direktør for et selskab efter nederlandsk ret ikke stilles på samme måde som en direktør for et selskab efter en anden medlemsstats ret, ikke anses for ulovlig forskelsbehandling, da de to typer selskaber ikke er sammenlignelige. Enhver, der stifter et selskab efter nederlandsk ret, er omfattet af de samme betingelser for forsikring uanset deres statsborgerskab eller etableringssted. Ligeledes er enhver, som stifter et selskab efter fremmed ret, omfattet af samme betingelser. Uanset statsborgerskab eller etableringssted kan enhver frit stifte et selskab efter nederlandsk ret eller efter fremmed ret og herved afveje de sociale, skattemæssige eller andre fordele og ulemper ved de to former for selskaber.

10 Ifølge Bedrijfsvereniging er den pågældende forskel desuden berettiget af hensyn til bekæmpelse af misbrug og en hensigtsmæssig gennemførelse af den nederlandske lovgivning om social sikring. Det må undgås, at direktører kun vælger en selskabsform efter fremmed ret for at unddrage sig den nederlandske lovgivnings restriktioner med hensyn til stiftelse af anpartsselskaber. Hertil kommer problemet ved opkrævning af bidrag til den sociale sikring i andre medlemsstater.

11 Kommissionen har anført, at et selskab, der er stiftet i henhold til en anden medlemsstats ret, i henhold til traktatens artikel 52 har ret til at udøve erhvervsvirksomhed i Nederlandene på samme betingelser som selskaber efter nederlandsk ret. Disse betingelser omfatter blandt andet ret til at blive tilsluttet en bestemt social sikringsordning. Det personale, der er ansat af et selskab efter fremmed ret, skal være omfattet af samme lovbestemte betingelser for tilslutning som personalet i selskaber, der er stiftet efter den pågældende medlemsstats ret. Det må således anses for at være i strid med retten til fri etablering, såfremt den lovgivning om social sikring, som gælder for direktører i selskaber stiftet i overensstemmelse med medlemsstatens ret, ikke gælder for direktøren i et selskab stiftet efter en anden medlemsstats ret.

12 Ved besvarelsen af de stillede spørgsmål må traktatens artikler 52 ff. først gennemgås. Herved bemærkes, at EØF-traktatens artikel 52 er en af Fællesskabets grundlæggende bestemmelser og har været umiddelbart anvendelig i medlemsstaterne siden overgangsperiodens udløb. Ifølge denne bestemmelse indebærer etableringsfriheden, at en medlemsstats statsborgere har ret til blandt andet at oprette og lede virksomheder på en anden medlemsstats område, herunder navnlig selskaber i den i artikel 58, stk. 2, anførte betydning, på de vilkår, som i etableringslandets lovgivning er fastsat for landets egne statsborgere.

13 Ganske vist angår spørgsmålet en situation, hvor afslaget ikke er baseret på direktørens statsborgerskab, men på den geografiske placering af hjemstedet for det selskab, som han leder. Med hensyn til selskaber bemærkes imidlertid, at ifølge Domstolens dom af 28. januar 1986 (Kommissionen mod Frankrig, 270/83, Sml. 1986, s. 273) indebærer etableringsfriheden i traktatens artikel 58, at selskaber, der er stiftet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og som har hjemsted, centraladministration eller hovedafdeling i Fællesskabet, har ret til at udøve deres virksomhed i en anden medlemsstat via et agentur, en filial eller et datterselskab. For selskaber må det nævnes, at deres hjemsted i ovennævnte forstand, i lighed med fysiske personers statsborgerskab, tjener til at bestemme deres tilknytning til en medlemsstats retsorden.

14 Herved bemærkes, at et selskab, som er blevet stiftet i overensstemmelse med en anden medlemsstats lovgivning, og som udøver sin virksomhed via et agentur, en filial eller et datterselskab i etableringsmedlemsstaten, ikke kan fratages den førnævnte ret. Som Domstolen allerede har udtalt i den førnævnte dom af 28. januar 1986, ville artikel 58 blive indholdsløs, hvis det anerkendtes, at etableringsmedlemsstaten frit kunne udøve forskelsbehandling, alene fordi et selskabs hjemsted er beliggende i en anden medlemsstat.

15 Det står fast, at retten til godtgørelse af udgifter ved sygdom tilkommer en person og ikke et selskab. Kravet om national behandling af et selskab stiftet i henhold til en anden medlemsstats ret indebærer imidlertid, at dette selskabs personale har ret

til at blive tilsluttet en bestemt social sikringsordning. En forskelsbehandling af personalet med hensyn til social beskyttelse begrænser nemlig indirekte friheden for selskaber fra en anden medlemsstat til via et agentur, en filial eller et datterselskab at etablere sig i den pågældende medlemsstat. Dette resultat støttes af, at Rådets almindelige plan for ophævelse af begrænsninger i etableringsfriheden af 18. december 1961 (EFT anden serie IX, s. 7), som giver nyttige anvisninger på gennemførelsen af traktatens bestemmelser herom (se dommene af 28. april 1977, Thieffry, 71/76, Sml. s. 765 og af 18. juni 1985, Steinhauser, 197/84, Sml. 1985, s. 1819) foreskriver, at bestemmelser eller praksis, som »formener eller begrænser adgangen til at deltage i ordningerne vedrørende social tryghed, især sygeforsikringsordninger...« anses som begrænsninger i etableringsfriheden.

16 Hvad angår den tvivl, som den nationale ret har givet udtryk for vedrørende betydningen af, at det engelske selskab åbenbart ikke udøver erhvervsvirksomhed i Det forenede Kongerige, bemærkes, at artikel 58 som betingelse for, at bestemmelserne om etableringsretten kan finde anvendelse på selskaber, kun kræver, at de er oprettet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og at deres vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende inden for Fællesskabet. Når disse betingelser er opfyldt, er den omstændighed, at selskabet gennem et agentur, en filial eller et datterselskab alene udøver sin virksomhed i en anden medlemsstat, uden betydning.

17 Hvad angår de af Bedrijfsvereniging anførte grunde til dets afslag, nemlig bekæmpelse af eventuel misbrug og hensynet til en hensigtsmæssig gennemførelse af den nationale lovgivning om social sikring, bemærkes, at traktatens artikel 56 inden for visse grænser tillader særlige regler for selskaber stiftet efter en anden medlemsstats ret, såfremt disse regler er begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed. Mens bekæmpelse af omgåelsestransaktioner under visse omstændigheder altså kan berettige en forskelsbehandling, kan nægtelse af at tildele en direktør for et selskab stiftet efter en anden medlemsstats ret en sygeforsikringsydelse dog ikke udgøre en hertil egnet foranstaltning.

18 Da besvarelsen af det første spørgsmål er baseret på traktatens bestemmelser om etableringsfriheden, er det ikke nødvendigt at gennemgå bestemmelserne om fri udveksling af tjenesteydelser.

19 Det fremgår af de foregående betragtninger i deres helhed, at Centrale Raad van Beroep's første spørgsmål følgelig skal besvares således, at EØF-traktatens artikler 52 og 58 skal fortolkes således, at de er til hinder for, at en medlemsstats kompetente myndigheder nægter en direktør for et selskab optagelse i en national ordning for sygeforsikringsydelser, alene fordi selskabet er stiftet i henhold til lovgivningen i en anden medlemsstat, hvor det ligeledes har hjemsted, selv om det ikke udøver erhvervsvirksomhed dér.

Det andet spørgsmål

20 Da det andet spørgsmål er stillet for det tilfælde, at det første spørgsmål blev besvaret benægtende, er det blevet uden genstand.

Sagens omkostninger

21 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til parterne i hovedsagen udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (anden afdeling)

vedrørende de spørgsmål, som Centrale Raad van Beroep har forelagt den ved kendelse af 29. januar 1985, for ret:

EØF-traktatens artikler 52 og 58 skal fortolkes således, at de er til hinder for, at en medlemsstats kompetente myndigheder nægter en direktør for et selskab optagelse i en national ordning for sygeforsikringsydelser, alene fordi selskabet er stiftet i henhold til lovgivningen i en anden medlemsstat, hvor det ligeledes har hjemsted, selv om det ikke udøver erhvervsvirksomhed dér.

Bahlmann Due O'Higgins

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 10. juli 1986.

P. Heim
Justitssekretær

K. Bahlmann
Formand for anden afdeling